

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli den 5 Febr. 1872, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om afskrifning eller aflösning af frälseränta.

Uti en från Andra Kammaren till Lag-Utskottet remitterad motion (N:o 135) har Herr *Anders Andersson* från Kopparbergs län anført, att frågan om grundskatternas afskaffande vore eu af de vigtigaste inom vårt land. Det finnes äfven en annan skatt, nemligen frälseränta, som hvilade på högst orättvis grund. I en socken inom den ort, som vid riksdagen representerades af motionären, egde det förhållande rum, att några små hemmansegare måste betala sådan skatt, utgående dels i penningar, dels i dagsverken och dels i vissa stigar kol. I den mån kolpriserna stegrats hade denna skatt med hvarje år ökats, så att räntegifvarne för närvarande måste betala nära dubbelt så mycket som öfrige egare af skattejord erlægga till kronan; och om frälseräntan ökades hädanefter såsom hittills, vore det sannolikt att omförmälde hemmansegare måste öfverlemna jorden till egaren af frälseräntan. Motionären föreslår derföre, "att på samma grunder, som *Lars Perssons* från Westmanlands län vid denna riksdag väckta motion om grundräntornas borttagande innehåller, rättighet till aflösning jemväl måtte tillkomma jordegare, som betala frälseränta."

Åberopade motionen af *Lars Persson* från Westmanlands län innehåller det förslag, "att de utaf svenska jorden utgående grundräntor och kronotionde må eftergifvas på det sätt, att hvad som öfverstiger en half procent af hemmanets eller lägenhetens sednaste taxeringsvärde må eftergifvas genom det öfverskjutande räntebeloppets afskrifning under en tid af 20 år med en tjugonedel om året, samt den öfriga grundskatten det som understiger en half procent af sednaste taxeringsvärde genom afskrifning af en trettondedel om året, allt med beräkning af det penningevärde, som på grund af Kongl. kungörelsen den 23 Juli 1869 blifvit ränta och tionde åsatt".

Vare sig nu att ifrågavarande förslag åsyftar frälseräntornas borttagande enligt dessa af motionären åberopade grunder eller att han vill endast en "aflösning",

såsom han i förslaget jemväl uttrycker sig, d. v. s. rättighet för egare af frälse-skattejord att, efter vissa på förhand bestämda grunder, få till sig lösa den af jorden utgående ränta, så lär en sådan lagstiftningsåtgärd icke kunna ur rättslig synpunkt försvaras, då den svårligen låter förena sig med begreppen om eganderättens helgd. Frälseräntorna, af hvilka åtskilliga äro bestämda genom särskilda aftal, innehafvas nemligen under enskild eganderätt och betraktas enligt vår lag såsom fast egendom. Egaren af frälseräntan kan med lika mycket fog som jord-egaren fordra att få förblifva ostörd i sin lagligen förvärfvade eganderätt. Af 4 kap. 5 § Jorda-balken vill det till och med synas som att lagstiftaren ursprungligen ansett eganderätten till jorden underordnad den till räntan; ty i detta lagrum är rättighet förbehållen ränteegaren att lösa skattejorden, då den säljes utom börd, utan att 1734 års lag tillerkänner jordegaren någon motsvarande förmån. Emellertid har sedermera, med afseende på nyttan för jordbruket deraf, att den åtskiljda eganderätten till jorden och till räntan blefve förenad i en hand, genom Kongl. förordningen den 21 Mars 1835 rättighet blifvit tillerkänd egare af frälse-skatte jord att, då räntan säljes utom börd, lösa densamma; och sålunda hafva rättigheter och fördelar i detta hänseende numera blifvit lika å ömse sidor. Men längre lär lagstiftningen ej kunna gå i den af motionären afsedda riktning.

Utskottet får alltså vördsamt hemställa,

att ifrågavarande motion måtte af Riksdagen lemnas utan vidare afseende.

Stockholm den 5 Februari 1872.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.